

01 November 2016

Tijdschema verkiezingsdag VS

Maritza Cabezas**Senior Economist**

Tel: +31 20 343 5618

maritza.cabezas@nl.abnamro.com

De eerste stemmers van de dag

Op 8 november gaan de Amerikanen naar de stembus om een nieuwe president te kiezen. De winnaar heeft 270 zetels nodig in het Kiescollege dat uiteindelijk de president kiest. Het tijdstip waarop de stembureaus opengaan, verschilt per staat en ligt tussen 6.00 en 7.00 uur EST (tussen 12.00 en 13.00 uur onze tijd). De stembureaus gaan dicht tussen 19.00 en 24.00 uur EST (tussen 1.00 en 6.00 uur onze tijd). Zodra de stembureaus in een staat zijn gesloten (het tijdstip hiervan hangt af van de tijdzone waarin de staat ligt; de VS kent zes tijdzones), wordt op basis van *exit polls* die gedurende de dag zijn uitgevoerd, een prognose voor die staat gegeven. Dit geeft een goede indicatie wie de zetels voor die staat in het Kiescollege heeft gewonnen. De eerste prognoses zullen komen uit de staten aan de oostkust. Vaak heeft Dixville Notch, een kleine plaats in New Hampshire, de primeur maar andere plaatsen liggen op de loer.

Vervroegd stemmen en trends

Bij de presidentsverkiezingen van 2016 zal tussen 30% en 40% van de kiezers al vóór 8 november hun stem uitbrengen, per post of op het stembureau zelf. Vervroegd stemmen zegt echter weinig over de verkiezingstrend. Bekend wordt tot welke partij deze kiezers behoren maar niet op wie ze stemmen. Trends bij het vervroegd stemmen krijgen echter volop aandacht in de media. Ze worden vaak gezien als een indicatie hoe betrouwbaar de steun is in vergelijking met vorige verkiezingen. Het geeft ook een idee hoeveel mensen gaan stemmen op een ander stembureau dan waar zij staan ingeschreven. Dit kan van invloed zijn op het opkomstpercentage in bepaalde staten.

Peilingen in 'swing states' zijn al snel beschikbaar

Op basis van het vroegst haalbare tijdstip voor de bekendmaking van peilingen (zie onderstaande tabel) en prognoses, hebben we al om 19.30 uur ET (1.30 uur onze tijd) een goed idee of Hillary Clinton in het Kiescollege kan rekenen op de steun van de *swing states*, staten waar geen van de presidentskandidaten op dit moment een duidelijke meerderheid heeft. Vooral de uitslag in Florida (goed voor 29 zetels) en Ohio (goed voor 18 zetels), die rond 1.30 uur onze tijd wordt verwacht, is belangrijk. De kiezers zijn hier tot nu toe sterk verdeeld. Bij winst van de Democraten in deze staten heeft Clinton wellicht de vereiste meerderheid in het Kiescollege. De Amerikaanse tv zal op zijn vroegst pas om 23.00 uur EST (5.00 uur onze tijd) een van de kandidaten tot winnaar uitroepen.

Tijdelijk verkiezingen VS op 8 november - vroegste tijdstip bekendmaking peilingen

Staten en zetels Kiescollege op basis van recente peilingen

Tijd											
NL tijd	01:00	01:30	02:30	03:00	04:00	05:00	07:00				
	Georgia 16	North Carolina 15	Arkansas 6	Colorado 9	Iowa 6	California 55	Alaska 3				
	Indiana 11	Ohio 18	Illinois 20	Kansas 6	Montana 3	Hawaii 4					
	Kentucky 8	Florida 29	Pennsylvania 20	Louisiana 8	Nevada 6	Idaho 4					
	South Carolina 9	West Virginia 5	Alabama 9	Michigan 16	Utah 6	Oregon 7					
	Vermont 3	Mississippi 6	Maine (1) 3	Minnesota 10	Arizona 11	Washington 12					
	Virginia 13	Missouri 10	Washington DC 3	Nebraska 5							
		New Hampshire 4	Delaware 3	New Mexico 5							
		New Jersey 14	Connecticut 7	New York 29							
		Oklahoma 7	Maryland 10	North Dakota 3							
		Rhode Island 4	Massachusetts 11	South Dakota 3							
		Tennessee 11	Maine (2) 1	Texas 38							
				Wisconsin 10							
				Wyoming 3							

Trump

Clinton

Leaning T

Leaning C

Swing

Bronnen: RealClearPolitics, ABN AMRO

Formele benoeming van de president

De uitslag van de verkiezingen op 8 november vormt de basis voor de vorming van een nieuwe regering. In elke staat worden dan de kiesmannen gekozen die zitting nemen in het Kiescollege. Op 19 december komen in alle staten deze kiesmannen bijeen om hun stem uit te brengen voor de president en vicepresident. Slechts in uitzonderlijke gevallen hebben leden van het Kiescollege zich niet gehouden aan hun belofte en niet gestemd voor de kandidaat die in hun staat als winnaar uit de stembus was gekomen. De aldus uitgebrachte stemmen moeten op 28 december in het bezit zijn van de president van de Verenigde Staten en andere daartoe aangewezen functionarissen. Deze stemmen worden pas op 6 januari 2017 officieel geteld, waarna de zittende vicepresident Joe Biden de uitslag van de stemming in het Kiescollege bekend zal maken.

Het Kiescollege kiest de president

De president en de vicepresident worden niet rechtstreeks door het volk gekozen. Dit doet het Kiescollege, waarvan de leden zich in de regel ertoe hebben verplicht om voor een bepaalde kandidaat te stemmen. Dit college bestaat uit 538 kiesmannen, waarbij het aantal kiesmannen per staat gelijk is aan het aantal leden van die staat in de Senaat en het Huis van Afgevaardigden. De kandidaat die in een staat de meeste stemmen haalt, krijgt alle kiesmannen van die staat. Uitzonderingen zijn Nebraska en Maine, waar de kiesmannen per congres-district worden toegewezen.

Lees meer van het Economisch Bureau op: insights.abnamro.nl/category/economie/

DISCLAIMER

Dit document is samengesteld door ABN AMRO. Het heeft uitsluitend als doel om financiële en algemene informatie te verstrekken over de economie. ABN AMRO behoudt zich alle rechten voor met betrekking tot de informatie in het document en het document wordt uitsluitend aan u verstrekt voor uw informatie. Het is niet toegestaan dit document (geheel of deels) te kopiëren, distribueren, door te geven aan een derde of om het voor enig ander doel te gebruiken dan hier boven bedoeld. Dit document is informatief bedoeld en vormt geen aanbieding van effecten aan het publiek, of een uitnodiging om een aanbod te doen.

U mag niet om welke reden dan ook vertrouwen op de informatie, meningen, beramingen, en aannames in dit document noch dat het compleet, accuraat of juist is. Er wordt geen garantie gegeven, uitdrukkelijk of stilzwijgend, door of uit naam van ABN AMRO, haar directeuren, functionarissen, vertegenwoordigers, gelieerde partijen, groepsmaatschappijen of werknemers met betrekking tot de juistheid of volledigheid van de informatie in dit document, en geen enkele aansprakelijkheid wordt geaccepteerd voor enig verlies als direct of indirect gevolg van het gebruik van deze informatie. De opvattingen en meningen opgenomen hierin kunnen op enig moment aan verandering onderhevig zijn en ABN AMRO heeft geen enkele verplichting om de informatie in dit document na de datum hiervan te herzien.

Voordat u in enig product van ABN AMRO investeert, dient u zich te informeren over de verschillende financiële en andere risico's, alsmede mogelijke beperkingen voor u en uw investeringen als gevolg van toepasselijke wetgeving en regels. Indien u, na lezing van dit document, overweegt een investering te doen in een product, raadt ABN AMRO aan om een dergelijke investering met uw relatiemanager of persoonlijke adviseur te bespreken om nader te bezien of het relevante product – met inachtneming van alle mogelijke risico's – past bij uw investeringen. De waarde van beleggingen kan fluctueren. In het verleden behaalde resultaten bieden geen garanties voor de toekomst. ABN AMRO behoudt zich het recht voor wijzigingen in dit materiaal aan te brengen.

Alle rechten voorbehouden